

Turnišče. Dne 5. novembra se je vršil pregled banovinskih bikov-originalcev pred centralno gostilno. Komisijo so tvorili gg.: inž. Mikuz, ravnatelj kmetijske šole v Rakičanu; Sasmeč, živinozdravnik v Soboti, in inž. Eisel, srčki kmetijski referent v Soboti. Prignana sta bila dva bika-originalca, ki ju mata v reji g. Raščan Stefan iz Turnišča in g. Bakan Stefan iz Nedežice. Slučni pregledi se vršili v Beltincih, v Lakošu, Dolnji Lendavi, Bogojni in v Martjancih.

Turnišče. Dne 7. novembra je umrla pri nas soproga Cipota, po domače Kranjšca. Ta naslov so ji nadehli ljudje, ker je tržila po sejnih drobnarijo. Znana je bila daleč naokrog. Naj v miru počiva!

Radmožanci. V radmožanskem logu, ki ga je pred leti kupila družba »Našička« iz Zagreba, so na dražbi prodajali drevesa za zimo. Kupcev je bilo primeroma veliko, zlasti iz Turnišča in okoliških vasi. Cene so bile razmeroma visoke. Prodajalo se je po 10 dreves skupaj. Drevesa so še razmeroma mlada in skoro škoda jih je bilo prodajati za kurjavo. Toda družba »Našička« je bila primorana, ker je pač morala dobiti vire za plačilo delavcev.

Lipa. V torek dne 6. novembra so orožniki aretirali dva tihotapca. Taki slučaji so pri nas pogosti. Tihotapcev ne prestrašijo niti visoke kazni z zaporem in z denarjem. Tihotapijo kar naprej in oblasti ne morejo tihotapstva zatreči. Bil bi že skrajni čas, da se takim rečem naredi konec. Največ je krivo tihotapstva pomanjkanje denarja.

Beltinci. V ponedeljek dne 5. novembra se je vršil živinski in kramarski sejem. Prignane je bilo veliko goveje živine od vseh strani. To je tudi razumljivo. Zima je pred durmi in ljudje si morajo preskrbeti obleke in obutve. Cena živini je bila zelo nizka in kupcev hore malo. Težki biki so se prodajali po 3.75 Din za kg, krave po 1—2 Din za kg. Ljudje bi pa še za to ceno prodali, dasi je bila nizka, ker pač morajo biti obuti in oblečeni, poleg tega pa so prišli davčni čeki in jih ni s čim plačati. Kramarji so tudi imeli svoj slab dan.

Duga vés. Marko Raj, posestnik v Dugoveških goricah, je bil pred tedni napaden z nožem in je dobil smrtonosne vbojnjaje. Odpeljali so ga v bolnišnico v Čakovec, kjer je

ranam podlegel. Pokojni je slovel že od svoje mladosti kot eden najmočnejših mož v okolici. Njegova moč je bila že legendarna med ljudstvom.

Bogojina. Kakor se sliši, je okrog sto naših posestnikov poslalo pritožbo na sresko načelstvo v Dolnji Lendavi. Predmet pritožbe je: premestitev občinske pisarne.

Bogojina. Zadnje dni meseca oktobra se je vršil tridnevni misijon v naši župniji. Domačemu g. župniku Haukotu so pomagali voditi misijon gg. salezijanci.

Dolnja Lendava. Obrtna šola je začela prejšnji mesec z rednim poukom. Vodi jo g. Pečnik, učitelj na lendavski meščanski šoli.

Sobota. Zemlja okrog pokopališča in ob železniški progi se pacelira v stavbene parcele. Cena oralu je od 3000 do 10.000 Din. V tem de-

lu se bo v primernem času dogradilo lahko veliko lepih stavb in je razvoj Sobote mogoč le v to smer. Zemlja je last g. Hartnerja.

Dolnja Bistrica. V mlino na Muri v Dolnji Bistrici se je mudilo starejše dekle Vinčec Rozalija. Ko je šla po deski iz mlina na obalo, je pogledala, kako regulirajo Muro, stopila je čez brv in že je bila v vodi. Mlinar ji ni mogel pomagati, ker ni imel ladje, droga pa ni dosegla. Mura je ravno sedaj visoka in obtečen ni upal iti za njo. Vtopila se je v četrtek in je do danes še niso našli. Domačim ob nenadni izgubi naše iskreno sožalje, pokojni pa naj bo Bog milostljiv sodnik. — V petek smo pokopali na Srednji Bistrici 11letnega učenca Rebrico, ki je umrl vstred griže. Sosolci in učitelstvo se je poslovilo od njega in mu s poznim jesenskim cvetjem zasulo grob. Počivaj v miru!

Težnje našega odra.

Kako težko je delo na naših odrih, publika mnogokrat prav malo zna. Ne zaveda se, koliko skrbi, dela in težav ter prečutih noči igralcev zahteva vsaka prireditev. Kaj rado se ponekod govori o kosmatem dobičku, ki ga vržejo predstave, ponekod celo o mastnih pojedinah igralcev. Da pa temu ni res tako, nam dokazuje dejstvo, da je v zadnjem času število prireditev na podeželskih odrih zelo padlo. Zakaj? Prvič slab obisk, drugič težko obdavčenje vstopnic, tretjič nagromadeni režijski stroški itd. Kdo naj zmaga, kdo naj igra pri takih razmerah? Da se še sploh igra na naših katoliških podeželskih odrih, lahko mirno rečem, je le težnja po igranju, kajti vsak mlad človek se hoče na neki način izživeti, nikdar pa ne hlastanje po dobičku ali po kakšnih materijelnih dobrinah, ko se mnogokrat zaznamuje gmotna izguba.

Naj vam kot primer predočim neko predstavo nekega katoliškega društva. Igrali so lepo narodno igro »Domen«. V dvorani, kjer je prostora za 200 ljudi, je stalo, odnosno sedelo okrog 45 oseb gledalcev. Bili so sploh mnenja, da se predstava igre pri tako slabem obisku ne bo vršila. A vztrajnost igralcev je pokazala drugače. Odprle so se zavese in igro so podali igralci kljub potrnosti tako, kakor da bi imeli pred sabo tisoč gledalcev, ne pa 45. Vidite, to zmore le pogumna, vztrajna in delavna mladina. Da se ob tej predstavi igralcem, ki so prečuli več noči, žrtvovali celo delovni čas za učenje in vaje, nekateri celo uro daleč hodili k vajah, posvetili vso svojo skrb za dober potek igre, ni moglo postreči niti s črnim kruhom, je vsakemu jasno. Pa še to smolo so imeli, da je prireditev padla na teden Rdečega križa in se mora od vstopnice še posebej plačati 50 pra. Seveda bi imeli pravico, pri vstopnici to zaračunati, a prevzeli so raje še to žrtev na svoje rame. Kje je potem tukaj govoriti o bogatem dohodku naših predstav, o dobro postreženih in plačanih igralcih, ko moramo zaznamovati dvojni deficit!

To je bil samo en primer, kako se go-

Kaj nam je ostalo pri slovesu od smrtne zlate jame po odkritju toliko milijonskih zakladov? Vsak par debelejših zlatih zrn v razcapani obleki, steklenice z načrti, orožje ter nekaj streliva; vse drugo je ostalo na grebenu v svarilo; Čuvaj se zlate kotanje v deževnem času!

Naša ekspedicija je bila pripravljena, dobro opremljena, a mnogo — mnogo premalo previdna pri pogledu na suho zlato. Kaj ti pomaga bleščeči mamon, ko pa ni za pod zob, piti ga ne moreš in tudi za zdravilo ni!

Poslovili smo se od jame okostnjakov s trdnim sklepom: Ne vidiš nas več, četudi bi bila do vrha polna zlata!

Šestorica preostalih je zavila navzdol s hribov proti severu, da pridemo čim prej do človeških naselbin, kjer bi se odpočili ter vsaj nekoliko popravili za končni povrat, če nam je bil usojen. Najbolj pičlo odmerjene prehrane je bilo za par dni, sicer smo pa računali s sigurnostjo na sveže meso kake divjačine.

Po poti, po kateri smo prišli, nikakor nismo smeli nazaj. Predolga bi bila in prehodu skozi mokrotni obsežni pragozd bi ne bili kos brez konj in raznih drugih potovalnih pripomočkov.

Počasi liki pijanci smo jo otepali le vedno proti severu.

Po parmesečnem potopu se je narava naglo opomogla. Sploh je Brazilija pokrajina vseh raznih nemogočnosti po drugod. Naenkrat po deževju opustošena, je ozelenela v par dneh. Sveža trava po stepah je vidno silila kvišku, grmovje je cvetelo, pritlikava drevesa so se kar pripogibala pod bogatim zelenjem. Divjačina se je spustila po ravni, ptice so vabile iz zraka, bolezen se je skrila in zdravje je zasijalo ter se je razcvetelo. Žalibog so ves ta naenkrat nastali raj omadeževali oblaki moskitov in po tleh se je razlezla iz podzemeljskih lukenj in brlogov vsa mogoča strupena in nestrupena golazen. Imeli smo dovolj svežega mesa, hitreje smo hodili in zadeli po karti na reko Peranatinga. Ob tej reki, ob toku navzdol proti severu, kjer dobi ime Rio Tres Barras, pozneje celo Rio Manoel in se steka v enega najmočnejših pritokov veletoka Amazonas, v Rio Tapajos.

Baš kar naštetu vodovje drvi kmalu po deževni dobi skozi paradiz rodovitnosti, lepote in bogastva na divjačini ter perjadi. Preko imenovanih rek zamoreš le v čolnu. Gorje ti, če bi se drznil prebrestiti te le vode na konju ali celo s preplavanjem. Po njih se podi na milijarde ribic piraja. Dosežejo kvečjemu dolžino 30—40 cm. Na vsako živo stvar, ki se pojavi v vodi, se zaženejo v tisočerihi krdelih in jo ogledajo vključ vsemu

vpredno velikega človeka. Kisik in dušik bi zadostovala za balon, ki bi človeka nesel udobno. Ogljika je 10 kg in bi zadostoval v obliki grafita za 65 svežnjevi svinčnikov. Iz železa, krvnega rdečila, bi napravili sedem srednjevelikih žrebčev, iz fosforja 800 tisoč glavice za žveplenke ali strupa za 500 ljudi, tolašče bi lahko porabili za 60 sveč, kuhinjske soli je v telesu za 20 čajnih žlic, vode pa je za 40 kg. Krv je v našem telesu za 7 odst. skupne teže.

==

Posnemajmo Kitajcef

Kitajska vlada je izdala prav sodoben zakon. Prepovedala je praznovanje rojstnega

di našim odrom na deželi, primer, ki pa v sodobnih razmerah nikakor ni osamljen. Res, da je težko za dinarje, a vendar tako pri kraju s cvenkom naši ljudje še vendar niso, da morajo naši v katoliško moralno stran usmerjeni odri prenehati s svojim delom. Več smisla bi bilo treba v tem pogledu, pa bi že še šlo. So namreč starši, ki dajo svojim otrokom denar za veselice, plesno zabavo in podobno. Ko pa bi mladi na rada šla na predstavo katoliškega odra, pa ni cvenka. Ali se tako podpira prosveta? Naša društva ne iščejo pri svojih prireditvah gmotnega dobička, saj jim je mnogokrat veliko bolj pri srcu moralen uspeh prireditve, nego materijalen. A vendar morajo tudi naša društva imeti nekje za svoje delovanje materijelno podlago. Ta podlaga so svoj čas bile prireditve, ki so bile skoraj edini gmotni vir za eksistenco društva. Zato so naša društva takrat bujno cvetela. Odkod pa naj se danes vzame denar? Predstave s slabim obiskom ne nesejo nič; da pa bi ljudje radevolje kaj v društvene svrhe polagali, o tem še govoriti ni. Posledica: hiranje društev. Enkrat jih je že zadela katastrofa, zdaj se pripravljajo druga. In kdo je tega kriv? Precejšnja krivda zadeva naše ljudi!

Sklicujem se pri tem tudi na besede v reviji »Ljudski oder«, ki jih v naslednjem navajam: »Takse na vstopnice so pri nas tako visoke, da ovirajo ljudsko teatersko ustvarjanje. Ali bi ne bilo v interesu ljudske prosvete, da se takse na predstave laičnega teatra znižajo ali celo ukinejo? Dopovedati bi bilo na merodajnih mestih, da pri takih predstavah ne gre le za zabavo, ampak za najpristnejšo ljudsko prosvetno delo. In tako delo bi vendar moralo uživati vsestransko podporo.«

Besede precej resno apelirajo na vse merodajne kroge. Dal Bog, da bi kaj učinkovale! Saj uživajo nekatera kulturna društva pri svojih predstavah lepe ugodnosti, zakaj bi se istih ne dalo uživati tudi katoliškim prosvetnim od-

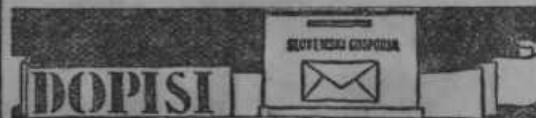
rom! Vprašajmo se, kdo ima za seboj več tradicije, več zaslug na kulturnem polju, ko naša versko in narodno usmerjena društva! Zakaj se ne da živeti tudi tem? — Zmagoslav.

*

Sv. Lenart v Slov. goricah. Zadujo nedeljo je lenarško prosvetno društvo »Zarja« vprizorilo lepo viteško dramo »Bilštanj in Reberca«. Kljub majhni reklami se je zbralo polno gledalcev. Občudovali smo živahno in naravno prednašanje vlog in lepe viteške kostume. Oboje je vplivalo, da smo imeli vtis, kot da bi pred nami oživila koroška zgodovina. Posebno smo sočustvovali s simpatičnim vitežom Manfredom, ki je postal žrtev zahrbtnega napada roparskega viteza Ivana Reberčana. Kakor je gospod predsednik v uvodu povdarjal, je drama zelo

primerna ravno za sedanji čas, čas polpreteklih žalostnih spominov. Igra nazorno pokaže, kako se roparskim morilcem prej ali slej vrača in kako jih Bog kaznuje. Veseli nas, da bo društvo, kakor je gospod predsednik ob zaključku izrazil, dramo ponovilo še naslednjo nedeljo dne 18. novembra. Kdor še igre ni videl, naj ne zamudi ugodne prilike!

St. Andraž pri Velenju. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 25. novembra v Društvenem domu igro v štirih dejanjih »Vaški lopov«. Ker nam igra nazorno prikazuje življenje na kmetih, naj nikdo ne zamudi priti pogledat. Pred igro nastopi pevski zbor z izbranimi pevskega točkami. Vstopnina znaša: sedeži 6 Din, stojišča 4 Din, za deco 2 Din. Ker je čisti dobiček namenjen dozidavi Društvenega doma, upamo, da se boste našemu vabilu v polnem številu odzvali!

Vrhe pri Slovenjgradcu. Tukaj je umrl nagle smrti kmet Repas Franc. Rajni je bil več let občinski in šolski odbornik, krasila ga je zaslužna svetinja za državne vrline. Bil je blaga, dobra krščanska duša, ki je imel za vsakega dobro besedo, bil je vedno veselega, smehljajočega se obraza. Vse ga je spoštovalo in rado imelo. Njegova hiša je bila vsakemu

odprta, nikdo ni šel iz nje nepostrežen, je bil domačin ali tujec. Tudi lovci ga bomo težko pogrešali, ker smo se tako radi oglašali pri njem. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Bilo je mnogo ljudi, tudi iz drugih župnij. Častno je bil zastopan tudi občinski odbor z g. načelnikom na čelu. Hvala vsem, posebno g. župniku starotrškemu za poslovljni govor ob odprtem grobu. Počivaj v miru! Preostalim naše sožalje! — Smešen dogodek se je dogodil tukaj pri nekem kmetu. Dva postopača sta ukradla gospodinji čevlje. Ko so domači zaznali za tatvino, je takoj od-

dne vsem tistim, ki niso še dočakali 60. leta. Na Kitajskem je stara navada, da Kitajec praznuje rojstni dan z največjim zapravljanjem. Tudi najubožnejši ljudje se navadno zadolžijo, samo da lahko ta dan prav častno proslavijo. Kitajska vlada je prišla do prepričanja, da se na ta način po nepotrebnem zapravlja denar, ki ga Kitajci v teh hudih časih, ko divjajo meščanske vojne, nujno potrebujejo. V smislu novega zakona smejo družine obhajati samo rojstni dan starega očeta ter stare matere, ko postane stara 60 let. — Al ne gre tudi pri nas preveč denarja za podobne proslave?!

odporu kar hitro. Še zverinska gospoda teh krajev: jaguar, puma, nadalje jeleni, bivoli itd. ne stopajo v vodo s prvima nogama, pijejo vodo z brega ter v skrbno pazljivih presledkih.

Ob Rio Manoel smo srečali gosta indijanska plemena. Prijateljstva sklepati s temi neznanci ni kazalo. Nismo imeli več seboj daril, s katerimi bi bili navezali z divjaki stike in si naklonili njih dobro voljo ter prijaznost. Ogibali smo se človeških naselbin, saj je bilo povsod dovolj gošče.

Ravno ob Rio Manoel nam je uspelo, da smo se polastili na skrivoma ter na tatinski način dveh čolnov. V vsakem je bilo več prostora nego za tri in oba sta bila po indijanskem načinu izkurjena iz enega orjaškega debla, z zaostrenim kljunom spredaj in s prav pripravnimi vesli. Lik strela smo švignili po toku navzdol in pristali šele ob izlivu reke Rio Manoel v Rio Topajos. Ob izlivu je bilo videti, da bo nas peljala vodna pot skozi pragozd na levo ter desno. Lov na užitno divjačino po pragozdu je skoro izključen, preskrbeti smo se morali z mesom, predno smo se drznili v tajnost bogznaj kako dolge džungle.

Čolna smo skrili, a kljub temu smo pustili v bližini po dva moža straže. Iz bambusovih kol-

cev smo si zgradili kolibo in jo pokrili s širokim palmovim listjem.

Začeli smo s pogonom na tapirje, jelene in bivole. Puška je pela svojo brezsrčno pesem in vsak dan smo bili zadovoljni s plenom. Jemali smo le najboljše kose, jih razrezali na tanko in na dolgo in jih sušili po indijanskem načinu na solncu. Žalibog nismo imeli soli in baš to pomanjkanje smo v novem raju občutili najbolj živo. Iz kož smo si zvezali spalne mreže. Kmalu smo bili v koči zavarovani v noči proti kačam.

Pri lovu nas ni motila živa duša. Ostali smo na enem mestu tri tedne, saj se nam ni mudilo nikamor. Opomogli smo si, si okrepili zdravje, nobenega ni več skominalo po suhem zlatu.

Z dovoljno zalogo posušenega mesa smo se upali po Rio Tapajos skozi pragozd, ki sega z malimi presledki do izliva v Amaconas. Vožnja je bila lahka, ker nas je gnal naprej močan tok. Ob obeh bregovih reke gozd z najbolj bujnim in bogatim rastlinstvom, cvetjem, opicami ter papagaji v vrhovih. Nad nami po obojestranski straži gozda omiljeno solnce...

Pozabili smo, da je bila naša šestorica le pičli preostanek obsežne ekspedicije, ki je odkrila zlato jamo, a zapustila strašne sledove smrti, ki je čuvarica zlatih zakladov!

Dolgo — dolgo nas je nosil tok reke, predno